

တင်နိုင်တိုး
မြန်မာရာဇဝင်ထဲက
ထင်ရှားကျော်ကြား
အမည်တူများ

Heinrich

မိတ်ဆက်အမှာ

မြန်မာရာဇဝင်တွင် ဘွဲ့မည်တူများ ၊ အမည်တူများကိုမကြာခဏ တွေ့ရတတ်ပါသည် ။ တစ်ခါတစ်ရံ ခေတ်တစ်ခေတ်တည်းတွင် ထင်ရှားခဲ့သူများ ဖြစ်ရာ မကြာခဏမှားယွင်းတတ်ပေသည် ။ မြန်မာရာဇဝင်ထဲမှ အမည်တူများ အကြောင်းကိုလေ့လာကြည့်သောအခါ အလွန် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည် ကိုတွေ့ရပါသည် ။ တစ်ခါတစ်ရံသမိုင်း ထဲမှ အထင်ကရပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ပင် အမည်တူများ ထဲ၌ ပါဝင်နေတတ် သေး၏။

ဤစိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှသောမြန်မာသမိုင်းထဲကအမည်တူများ ၊ အကြောင်းကိုကဗျာဆရာကိုရွေးကစာတစ်တန်ပေတစ်တန်ဖွဲ့ ပြုစုပေး ဖို့ ဆိုလာပါသည် ။ ကိုရွေး၏ အတွေးများ ၊ စိတ်ကူးများက တစ်မူထူးခြားလှသည် ။ ဤကဲ့သို့သောစာအုပ်မျိုးကရှိသင့်လှသည် ။ သို့ဖြစ်၍ အချက်အလက်များ ကြိုးစားရှာဖွေကာဤစာအုပ်ကိုရေးသားပြုစုဖြစ်ပါသည် ။

စိတ်တိုင်းကျလှသည် မဟုတ်သေးဘဲ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်စရာများ ရှိ နေဦးမည်ဖြစ်သော်လည်း နောက်နောင် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ရန် ရည်ရွယ် လျက် ဤစာအုပ်ကိုရေးသားပြုစုဖြစ်ပါသည် ။ အထူးသဖြင့် မြန်မာ့သမိုင်းကိုစိတ်ဝင်တစားလေ့လာလိုကြသူများ အတွက် တစ်စုံတစ်ရာအ ထောက်အကူဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည် ။

စိတ်ကူးစိတ်သန်းကောင်းကလေးများ ဖြင့် စာအုပ်ရေးသားပြုစုပေး
ပါရန် တိုက်တွန်းခဲ့သူ ကဗျာဆရာကိုရွေး (အိပ်မက်ရိပ်စာပေ) အားအ
ထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်းပြောလိုပါသည်။ ။

တင်နိုင်တိုး

စောရဟန်းမင်းနှစ်ပါး

မြန်မာရာဇဝင်တွင် စောရဟန်းအမည်ရှိမင်းနှစ်ပါးရှိနေသည် ။ နှစ်ပါးစလုံးက ပုဂံခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် စောရဟန်းမင်းများ ဖြစ်ကြသည် ။ ပုဂံမင်းဆက် ၅၅ ဆက်ရှိသည့် အနက် (၂၀) ဆက်မြောက် စောရဟန်းနှင့် (၃၈) ဆက်မြောက် စောရဟန်းမင်းတို့ ဖြစ်ကြသည် ။ မင်းနှစ်ပါးအားကွဲပြားခြားနားမှုရှိစေရန် ပထမစောရဟန်းကိုပုပ္ပားစောရဟန်း၊ ဒုတိယစောရဟန်းကိုညောင်ဦးစောရဟန်းဟု ရာဇဝင်ဆရာများကအမည်ပေးခဲ့ကြသည် ။

(က)ပုပ္ပားစောရဟန်း(၆၁၃-၆၄၀)

ပုပ္ပားစောရဟန်းမင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရာဇဝင်ပါအချက်အလက်က နည်းပါးလှသည် ။ ဦးကုလား၏ မဟာရာဇဝင်ကြီး (ပထမအုပ်) တွင် "ထိုမင်းကားပိဋကတ်ဗေဒင်ကိုလည်း အလွန်တတ်လှစွာ၏။ အဆင်းလည်း အလွန်လှ၏။ သဒ္ဓါ သီလနှင့် လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ပုပ္ပားစောရဟန်းကားမင်း၏ တရားဆယ်ပါးကိုလည်း စောင့်တော်မူ၏။ ပြည်သူလူ၊ ရဟန်းတို့ အားလည်း ဝမ်းထွက်သားကဲ့သို့ ချစ်မြတ်နိုးတော်မူ၏ " စသည်ဖြင့် တွေ့ရှိရပါသည် ။

ထူးခြားသည်

ကားပုပ္ပားစောရဟန်းမင်းလက်ထက်တွင်

သက္ကရာဇ်ဖြိုခွဲခြင်းဖြစ်သည်။ ပုပ္ဖားစောရဟန်းမင်းနန်းတက်ပြီး ၂၇ နှစ်အကြာမြန်မာသက္ကရာဇ် ၅၆၂ ခုနှစ်တွင် အစွန်း ၂ ထား၍ ဖြိုခွဲခြင်းဖြစ်သည်။ ခရစ်နှစ်အားဖြင့် ၆၃၉ ခုနှစ်ဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့သုံးစွဲနေသောမြန်မာသက္ကရာဇ်သည် ပုပ္ဖားစောရဟန်းဖြိုခွဲသည့် သက္ကရာဇ်မှ စတင်ရောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ခရစ်နှစ်သည် မြန်မာသက္ကရာဇ်ထက် ၆၃၈ နှစ်ပိုပါသည်။

ပုပ္ဖားစောရဟန်းကိုသင်္ဃရာဇ်မင်းဟု လည်း ခေါ်ဆိုကြသည်။

(ခ)ညောင်ဦးစောရဟန်း(၉၅၀-၉၉၁)

ညောင်ဦးစောရဟန်းမင်းဖြစ်ခဲ့ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ဒဏ္ဍာရီဆန်လှပသည်။ စောရဟန်းမင်းမတိုင်မီက ပုဂံတွင် မင်းဖြစ်နေသည့် သိန်းခိုမင်းသည် မြင်းစီး၍ တောကစားထွက်စဉ် ဆာလောင်မွတ်သိပ်သဖြင့် တောင်သူကြီးတစ်ဦး၏ ယာခင်းသို့ဝင်ရောက်ကာ သခွားသီးဆွတ်ခူးစားသောက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ် အခွင့်မတောင်းဘဲဝင်ရောက်ခူးဆွတ်သည် ဆိုကာ တောင်သူကြီးကတူးရွင်းရိုးဖြင့် ရိုက်ပုတ်လိုက်ရာအနိစ္စရောက်သွားတော့သည်။

သိန်းခိုမင်း၏ မြင်းခံသည် နောက်မှ မီလာသောအခါ အဖြစ်အပျက်စုံကိုသိရပြီးမင်းကိုသတ်သူသည် မင်းပြုရမဖြစ်သည် ဆိုကာ တောင်သူကြီးအားနန်းတွင်းသို့ ခေါ်ဆောင်သွားတော့သည် ဆို၏။

သို့ဖြင့် တောင်သူကြီးလည်း မရည်ရွယ်ဘဲ မင်းဖြစ်လာခဲ့ရလေသည်။ ။ "မရွယ်ဘဲစော်ကဲမင်းဖြစ်" ဟူသောမြန်မာစကားပုံပင်ရှိနေပါသည်။

တောင်သူကြီးမင်းသည် နန်းတော်ထက်၌ ၇ ရက် မစေ့မီနောက်တစ်

နေ၌ ထွက်တော်မူမည့် အကြောင်းမောင်းကြေးနင်းလည်၍ သတိပေး
စေသည် ဆိုပါသည်။ ။ နံနက်မိုးသောက်၍ ထွက်တော်မူသောအခါ အမ
တ်ကြီးတစ်ပါးက ငါတို့ သခင်မဟုတ်ဟု ဆိုလေသည်။ ။ ထိုအခါ တံခါး
တွင် ထားသောကျောက်ရုပ်က ထ၍ ထုထောင်းသဖြင့်
အမတ်ကြီးဆုံးပါးသွားလေ၏။

တောင်သူကြီးမင်းဖြစ် လာပြီးနောက် သခွားယာထဲတွင်
နဂါးရုပ်ကြီးထုလုပ်ကာကိုးကွယ်ခဲ့ကြောင်း၊
အယူမှားသောရှင်အရည်းများ ဖြင့်တိုင်ပင်ကာ ပုထိုး ၅
လုံးတည်ခဲ့ကြောင်း၊ ယင်းပုထိုးများ တွင် နတ်ရုပ်မမည်၊ ဘုရားရုပ်မမ
ည် လုပ်၍ နံနက်၊ ည ထမင်း၊ ဟင်း၊ သေစာတင်၍ ကိုးကွယ်ကြောင်းစ
သည် ဖြင့် ရာဇဝင်ကျမ်းများ တွင် တွေ့ရှိရသည်။ ။

သို့သော် ပုဂံတွင် အထင်ကရရှိခဲ့ဖူးသည့် တုရင်တောင်ထက်မှ စော
ရဟန်းသိမ် အဆောက်အအုံကစောရဟန်းမင်းအားနတ်နဂါးကိုးကွယ်
သူမဟုတ်ဘဲထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တစ်ဦးသာ ဖြစ် ကြောင်းဖော်ညွှန်း
နေပါသည်။ ။

စောရဟန်းသိမ် ပျက်စီးယိုယွင်းသဖြင့် ပြင်ဆင်ရန် ဘုရင်မင်းမြတ်
ထံအခွင့်ပန်ခဲ့ပုံကိုစောရဟန်းသိမ်ကျောက်စာတွင် ဖတ်ရှုကြရသည်။ ။

စောရဟန်းသိမ်ကျောက်စာတွင် -

"တုရင်တောင်ထိပ် စောရဟန်းသိမ်ပျက်ရကားမောင်းမနုတ်ဆက်
အမွမ်းရအိုင်ပန်ဦးသင် စာချီပိုလ် ဤနှစ်ကြားရကားဘုရားလောင်းမင်း
ဥဇနာမင်းကြီး ရွှေတောင်တက်၍ တစ်နှစ်သောကြာရကားမင်းကြီးပြု
စေဟူရကားဤသိမ်ဆောက်သကား" ဟူ၍ တွေ့ရှိရပါသည်။ ။

သို့ဖြစ်၍ ရာဇဝင်လာစောရဟန်းနှင့် ကျောက်စာပါ စောရဟန်းတို့

မှာ ကွဲပြားခြားနားနေသည် ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ သိမ်ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခဲ့သည့် အလှူဒါယကာဘုရင်မင်းမြတ်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်စစ်စစ်သာလျှင်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ပို၍ ထူးခြားသည် က တောင်သူကြီးမင်းဟု သိကြသည့် စောရဟန်းမင်းဇာတ်လမ်းမျိုးကို သုဓမ္မစာရီမင်းသမီးဓမ္မသတ်ဖြတ်ထုံး၌ တွေ့ရှိကြရခြင်းဖြစ်သည်။ ။ ယင်းဖြတ်ထုံးဇာတ်လမ်း ၁၆ ခုတွင် "မဟာမန္တမင်းနှင့် သခွားယာခင်းစောင့်အကြောင်း" ဟူသောဖြတ်ထုံးတစ်ခုပါရှိပါသည်။ ။ ဖြတ်ထုံးအရဇာတ်လမ်းစတင်ချိန်မှာ ဝေဿဘူမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တွင် ဖြစ်သည်။ ။

မဟာမန္တမင်းသည် ပါရာဇိကာကတိုင်းပြည်တွင် မင်းပြုနေစဉ် တစ်နေ့၌ စစ်သည် ဗိုလ်ပါအများ နှင့် စစ်ချီတက်ရင်းယာခင်းတစ်ခုအနီးစခန်းချမိခဲ့ကြသည်။ ။ ညဘက်တွင် မင်းကြီးကိုယ်တော်တိုင် ယာခင်းအတွင်းသွားရောက်ကာသခွားသီးနှူးစားမိ၏။ ထိုစဉ် ယာခင်းစောင့် တောင်သူကြီးနှင့်တွေ့ပြီးတောင်သူကြီးကလှံတံဖြင့် ထိုးသတ်လိုက်ရာမင်းကြီးနတ်ရွာစံလွန်သွားလေသည်။ ။

အဖြစ်အပျက်ကိုအမတ်ကြီးများ သိသွားကြသောအခါ ယာခင်းစောင့်တောင်သူကြီးအားမင်းဝတ်တန်ဆာများ ပေး၍ မင်းပြုစေခဲ့သည်။ ။ နန်းတွင်းသို့ရောက်သောအခါ အမတ်ကြီး၏ သားကသူ့ဖခင်၏ အရှင်သခင်မဟုတ်ဆိုကာမထီမဲ့မြင်ပြုသည်။ ။ သို့ဖြင့် ယာခင်းစောင့်မှ ရှင်ဘုရင်ဖြစ်လာသူကစိတ်နှလုံးမသာမယဖြစ်ကာ ထုထောင်းတော့သည်။ ။ အမတ်ကြီးသိသွားသောအခါ သူ့သားကိုထုထောင်းရပါမည်လောဟု နန်းတွင်းထဲသို့ဝင်သွားသည်။ ။

နန်းတော်တွင်းသို့ အမတ်ကြီးဝင်သွားသောအခါ ထီးဖြူစောင့်နတ်

သမီးကတားသည် ။ မနာလိုစကားကိုမဆိုပါနှင့် ဟု လည်း ဆိုသည် ။
ထိုစဉ် တံခါးရွက်၌ အရပ်နှစ်ကောင်ကအသက်ဝင် လာပြီးအမတ်ကြီး
ကိုဆွဲခေါ်သွားကြသည် ။ သုခမ္မစာရီမင်းသမီးခမ္မသတ်ဖြတ်ထုံးပါ တော
င်သူကြီးမင်းဇာတ်လမ်းကပုဂံတောင်သူကြီးမင်းဇာတ်လမ်းနှင့် ထပ်တူ
ထပ်မျှနီးပါးဖြစ်နေသည် ။ မည်သို့မည်ပုံသွားရောက်ဆင်တူနေသည် ကို
တော့ နားလည်ရခက်လှပေသည် ။

ရည်ညွှန်း

၁။ မဟာရာဇဝင်ကြီး (ပထမအုပ်) (ဦးကုလား)၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာ
အုပ်တိုက်၊ ၂၀၀၆ ဇူလိုင် (ပဉ္စမအကြိမ်)

၂။ တောင်သူကြီးမင်းနှစ်ပါး (ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း)၊
အတွေးအမြင် (၉၃)

မင်းခွေးများ

ပုဂံရာဇဝင်တွင် မင်းခွေးအမည်ခံမင်းအချို့ကိုတွေ့ရှိရပါသည်။ ထင်ရှားသောမင်းခွေးများမှာ ပုဂံမင်းဆက်၏ (၂၄) ဆက်မြောက် မင်းခွေး၊ (၃၆) ဆက်မြောက် စလေမင်းခွေးနှင့် (၅၂) ဆက်မြောက် နရသီဟပတေ့မင်းခေါ် မင်းခွေးတို့ ဖြစ်ကြသည်။

(က) ပုဂံမင်းခွေး

ပုဂံရာဇဝင်အရမင်းခွေးသည် ပိတ်သုံမင်း (၆၅၂-၆၆၀) ၏ သားတော်၊ ပိတ်တောင်း (၆၆၀-၇၁၀) ၏ ညီတော်ဖြစ်ပါသည်။ မင်းခွေးကခရစ်နှစ် ၇၁၀ ပြည့်နှစ်မှ ၇၁၆ ခုနှစ်အထိ ၁၆ နှစ်ကြာထီးနန်းစိုးစံခဲ့သည်။

ဦးကုလား၏ ရာဇဝင်ကြီးတွင် ပုဂံမင်းခွေးနှင့် ပတ်သက်၍ စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်သာ ရေးသားဖော်ပြထားပါသည်။
ယင်းစာပိုဒ်ကအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"သက္ကရာဇ် ၇၂ ခုသော် ထိုမင်းညီတော် ငခွေးမင်းဖြစ်တော်မူ၏။ အိမ်နိမ့် (၅၂)၊ စည်းစိမ် (၆)နှစ်၊ သက်တော် (၅၈) နှစ်သော် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက်တော်မူလိုသော် ကြာသပတေးကြယ် ၁၅ ရက်တိုင်အောင် တံခွန်ပြ၏။ အရိပ်ပြန်၏။ နံတော် တနင်္လာသားတည်း။"

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ။

(ခ) စလေမင်းခွေး

စလေမင်းခွေးသည် ခရစ်နှစ် ၈၉၄ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်ခဲ့သည်။ ပုဂံမင်းဆက်၏ (၂၇) ဆက်မြောက်ဘုရင် သိန်းခွင်မင်းနှင့် ညီတော်တို့ ထီးနန်းလုကြစဉ် နောင်တော် သိန်းခွင်မင်းကအနိုင်ရရှိသဖြင့် ပုဂံ၌ နန်းတက်ခဲ့၏။ ညီတော်မှာ မူရှုံးနိမ့်ခဲရရာစလေဘက်သို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ရပါသည်။ ။ ယင်းသို့ တိမ်းရှောင်ခဲ့ရသူညီတော်၏ မြေးမှာ စလေမင်းခွေးပင်ဖြစ်သည်။ ။

စလေမင်းခွေးဖြစ်လာမည့်သူငယ်မှာ မိဘများ ဆင်းရဲချို့တဲ့ သဖြင့် သူကြွယ်တစ်ဦးထံရောင်းစားခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ။ သူကြွယ်ကသူ့အားလှေထိုးသားအဖြစ် ထည့်ပေးလိုက်သည် ဆိုပါသည်။ ။ လှေထိုးလိုက်ရာမှ တစ်ကြိမ်တွင် မုနောလင်ပန်းထိုးဝါး၌ ကပ်ငြိပါလာရာပုဂံသို့ရောက်လျှင် မင်းဆရာပုရောဟိတ်ထံသွားရောက်မေးမြန်း၏။ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားနှင့် ချက်ချင်းမတွေ့ရသော်လည်း နောက်တစ်ကြိမ် တွေ့ဆုံလျှင် ပုဂံ၌ မင်းဖြစ်မည်ဟု ဟောဆိုခဲ့သည်။ ။

ယင်းသူငယ်သည် နောက်ပိုင်းတွင် သူကြွယ်၏ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုကိုမခံနိုင်သဖြင့် တန်နက်မင်းထံခစားရာမှ မြင်းတင်းကုပ်တွင် အလုပ်လုပ်ရင်းမိဖုရားငယ်နှင့် ပူးပေါင်းကာမင်းကြီးကိုလုပ်ကြံလျက် နန်းတက်ခဲ့သည်။ ။ စလေမင်းခွေးကရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သူအဖြစ် ရာဇဝင်တွင် ထင်ရှားခဲ့ပြီးခရစ်နှစ် ၉၂၄ ခုနှစ်တွင် ရေကစားထွက်စဉ် ဆင်ကဲ၏ လုပ်ကြံမှုဖြင့် နတ်ရွာစံလွန်ခဲ့သည် ဆိုပါသည်။ ။

(ဂ) နရသီဟပတေ့ ခေါ် မင်းခွေး

နရသီဟပတေ့မင်းအားငယ်စဉ်ကမင်းခွေးဟု လည်းကောင်း၊ မင်းခွေးချေးဟု လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြောင်းအဆိုရှိကြသည် ။ ဦးကုလား၏ မဟာရာဇဝင်ကြီးတွင် မင်းခွေးချေးဟု ဖော်ပြပါသည် ။ မှန်နန်းရာဇဝင်ကိုအင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုလိုက်သောအခါ Dog's Dung ဟူ၍ မဖွယ်ရာဖြစ်လာပါသည် ။ မောရစ်ကောလစ်ကမူသူ၏ She Was a Queen ဝတ္ထုတွင် ညစ်ပတ်သော ခွေးကလေးဟု အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် သုံးစွဲထား၏။

နရသီဟပတေ့အမည်မှာ မင်းခွေးမဟုတ်ဘဲ 'မင်းခွေ' သာဖြစ်ကြောင်းအမှတ်အသားကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည် ။ မင်းသားသည် ငယ်စဉ်က ချေဆတ်တတ်သောရောဂါ ရှိသဖြင့် အိပ်ရာတွင်း၌ အမြဲခွေနေတတ်လေရာ မင်းခွေဟု ခေါ်ကြကြောင်းဆိုပါသည် ။ တရုတ်ပြေးမင်း၏ အမှားတော်ပုံပေမူတွင် လည်း "မင်းခွေနာမဿ ရာဇကုမာရဿ" ဟု လည်းကောင်း၊ "ဒလနာဂရ်မင်းခွေနာမရာဇကုမာရ်မင်းခွေနာမရာဇပတ္တာ" စသည် ဖြင့် ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးသားထားပါသည် ။

ရည်ညွှန်း

၁။ မဟာရာဇဝင်ကြီး (ပထမတွဲ) (ဦးကုလား)၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်အေ့ဖ်ဆက်၊ (ပဉ္စမအကြိမ်)၊ ၂၀၀၆ ဇူလိုင်
